

Değerli Müminler!

İlahi dinlerin sonuncusu İslam, insanın manevi ihtiyaçlarının yanı sıra maddi ihtiyaçlarını da göz önüne almış ve bu doğrultuda emir ve tavsiyelerde bulunmuştur. Daha miladi VII. asırda, prensip olarak insanların top-yekün fakirlik ve sefaletten kurtularak müreffeh bir hayat yaşamalarını temin edecek ilkeleri belirlemiş, VIII. ve IX. yüzyıla gelindiğinde kapsamlı bir "çalışma ve ticaret hukuku" oluşturmuştur. Buna mukabil, "X. ve XI. yüzyıla gelindiğinde bile, Kilise, Avrupa'da, insanların içinde bulunduğu sefaletten kurtulması için hiç bir teşvikte bulunmuyor, aksine mevcut durumun devamını sağlamaya çalışıyordu. Kiliseye göre çalışmanın amacı zengin olmak değil, insanların ölümlerine kadar doğdukları zamanki durumlarını koruyabilmelerini sağlamaktı. Zenginlik peşinde koşmak, tamah batağına saplanmaktı. Yoksulluk ilahi kökenliydi ve Tanrı tarafından takdir edilmişti. Zenginlerin, hayırseverlik yoluyla zenginliklerinden kurtulmaları uygun olurdu. Ürünlerin fazlası da ambarlanmalı (yani satılmamalı) ve parasız dağıtılmalıydı. Faizle olsun murabaha yoluyla olsun ödünç vermek nefret edilecek bir şeydi."¹

Değerli Kardeşlerim!

Yeryüzünde aslonanın kıtlık ve yoksulluk değil, Kerim olan bir Rabbin nimetleri ile zenginlik olduğunu ilan eder İslam²... Bütün dünya nimetleri insanlar için, insanların menfaati için yaratılmıştır.³ Bu temel doktrinin (paradigma) ötesinde yine İslam, zenginliğin en önemli manivelası olan çalışmayı ve ticareti ısrarla teşvik

etmiştir. Bilindiği gibi sevgili peygamberimiz bizzat ticaretle meşgul olmuş, bir hadis-i şeriflerinde *rızkın onda dokuzunun ticarete*⁴ olduğunu beyan etmiştir. Çalışma ile ilgili kendisinden ayrıca şu hadisler rivayet edilmiştir: "*Hiçbir kimse kendi elinin emeğinden daha hayırlı bir yiyecek asla yememiştir. Allah'ın peygamberi Davud (a.s) da kendi emeği ile kazandığından yerd.*"⁵ "*Sizden birinizin bir kucak odun toplaması, sonra o odun demetini sırtına yüklenip satması, kendisi için verecek veya vermeyecek bir kişiye gidip istemesinden elbette çok daha hayırlıdır.*"⁶ Hz. Ebû Hüreyre (r.a.)'dan rivayet

edilen "*Biri diğerine ihanet etmediği müddetçe iki ortağın üçüncüsü ben olurum...*"⁷ kudsî hadisiyle şirketleşme de ayrıca özendirilmiştir.

Öte yandan, alimlerimiz toplumdaki sefaletin azami derecede azaltılması ve sosyal dayanışmayı temin amacıyla, dinimizin en temel ibadetlerinden biri olan zekatı sistemleştirmiş ve vakıf müessesesini ihdas etmiştir. Bu meyanda İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin, "Zekatın bir kişiye verilerek onun zengin edilmesini daha güzel bulurum." ifadesiyle, mümkünse zekat bedelinin pek çok fakir arasında değil, tek bir ihtiyaç sahibine verilerek onun ihtiyaçtan kurtarılmasını daha uygun bulması ne kadar dikkat çekicidir.

Hem dünya hem ahiret hayatımızı düzenleyen ve bizlere saadetin yolunu gösteren dinimizi en iyi şekilde öğrenelim ve hayatımıza tatbik edelim. Unutmayalım ki, İslam'ın öğretilerini takip eden hiç kimse ne dünyada ne de ahirette bedbaht olmayacaktır.

¹ Bakınız: Ortaçağ Avrupasının Ekonomik ve Sosyal Tarihi, Henri Pirenne, s. 18.

² Bkz. Nûr, 32; Tevbe, 28; İsrâ, 31; Fecr, 15.

³ Bkz.: Bakara, 29.

⁴ Münâvî, Feyzülkadîr, III, 244-245.

⁵ Buhari, Buyu, 15.

⁶ Müslim, Zekat, 107.

⁷ Ebu Davud, Büyû, 27.